

Mødet den 16. Oktober 1913.

Fraværende: Harald Jensen og N. Joh. Laursen.

1. (J. Nr. 25⁶—1913). Skrivelse fra Indenrigsministeriet om, at det fra Henrik Lund indgivne Andragende om **Bevilling til at drive Beværternæring** i Henhold til Beværterlovens § 21 i Ejendommen Jægergaardsvej Nr. 42—44 ikke har kunnet bevilges.

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 88—1913). Skrivelse fra Justitsministeriet om, at det ved Forslag til Finansministeriet for Finansaaret 1914—15 har søgt **Kommunehospitalets Epidemibygninger** anerkendt som **Tuberkulosehospital** med Ret til Tilskud efter Loven af 10. Maj 1912.

Til Efterretning.

3. (J. Nr. 389—1913). Beretning om **Mælkekontrollen** i Aarhus i 1912—13.

Til Efterretning.

4. (J. Nr. 397—1913). Udkast til Skrivelse til Ministeriet for offentlige Arbejder angaaende **Banegaardsforholdene**, saalydende:

»Det har i adskillige Aar været en Kendsgerning, at Banegaardsforholdene her i Byen var saa uheldige, at der snarest maatte træffes

Foranstaltninger til deres Ændring og Forbedring. Allerede i Aaret 1899 fandt der Forhandling Sted mellem Stat og Kommune angaaende Anlægget af en Godsbanegaard, og senere har det fra alle Sider været Forudsætningen, at ogsaa Persontrafiken krævede en Omordning af Banegaardsforholdene her.

Disse Forhold have selvfølgelig stadig forværret sig — paa Grund af Byens Vækst og den tiltagende Trafik. Fra Byens Handelsstand fremkommer der atter og atter stærke Klager over, at den indskrænkede Plads paa Banegaarden medfører stadige, næsten utaalelige Ulemper for de Handlende. Der er Dage, hvor Vognene, der skulle bringe eller afhente Varer, ere nødte til at vente timevis paa at blive ekspederede. Saadanne Forhold forvolde jo et uberegneligt Spild af Tid og Penge. Men ogsaa Persontrafiken lider i høj Grad under Mangelen paa Plads, saaledes at der er stadig Fare for, at Ulykker kan indtræffe.

Byraadet tillader sig da indtrængende at henstille til det høje Ministerium, at der nu gøres Skridt til en rationel og gennemgribende Omordning af disse Forhold.«

Møller oplyste, at Skrivelsen fremkom paa Foranledning af Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse. For 12—13 Aar siden skænkede man ca. 290000 □ Alen Jord i Mølleengen til en Godsbanegaard, foruden at Kommunen udbetalte kontant godt 31000 Kr. Saa stor Offervillighed havde man den Gang vist, fordi man indsaa, at Banegaardsforholdene var saa uheldige, at det ikke kunde gaa længere, men naar Forholdene allerede i 1901 var for smaa, kunde man tænke sig til, hvorledes de var nu. Byens Tilvækst

havde i de forløbne Aar ikke været ubetydelig, og Handelsomsætningen var vokset endda mere. Forholdene paa Godsbanegaarden var da ogsaa nu ganske utaalelige. Personalet gjorde utvivlsomt alt muligt for at tilfredsstille Handelsstandens Krav, men kunde dog ikke gøre dette. En af de øverste Embedsmænd i Statsbanernes Ledelse havde da ogsaa sagt, at Aarhus Banegaardsforhold var de sletteste i Danmark. Naar man nu foreslog at afsende den foreliggende Skrivelse, var det, for at der kunde blive taget fat paa denne Sag. Ministeren og Embedsmændene vidste meget godt, hvorledes Forholdene var, men det kunde næppe skade at erindre dem om Sagen. Taleren henstillede til Byens Rigsdagsmænd at gøre et Arbejde for, at der snart kunde naas et Resultat. Sluttelig anbefalede Taleren Udkastet og udtalte Haabet om, at Handelsstanden ogsaa vilde røre paa sig.

Samuel sen hævdede, at Byens Rigsdagsmænd havde gjort, hvad de kunde, og at Taleren i de 7½ Aar, han havde siddet i Folketinget, utrætteligt havde virket for Sagen. Banegaardsforholdene var ganske utaalelige, men Handelsstanden, som det dog gik mest ud over, var saa mærkelig taalmodig, kun en enkelt Gang om Aaret rørte den paa sig i denne Sag. Personlige Henvendelser i Trafikministeriet hjalp næppe, men baade Taleren og Folketingsmand Stilling var indtegnede som Talere ved Finanslovsdebatten og vilde begge tale om de skandaløse Banegaardsforhold. Allerede for 13 Aar siden havde Byraadet skænket en Grund paa 290000 □ Alen i Mølleengen til en ny Banegaard foruden 32000 Kr. kontant. Med Rente og Rentes Rente kunde Værdien heraf næppe sættes under ½ Million.

I alt laa der nu et Areal paa 31,6 ha i Mølleengen og ventede paa at blive frugtbargjort. Den nuværende Banegaards Areal var kun 13,6 ha, hvoraf dog kun ca. Halvdelen var til Raadighed for Gods- og Persontrafikken. Antagelig vilde det have nogen Betydning, at Trafikministeren og Generaldirektøren havde været her og set paa Forholdene. Under dette Besøg havde Generaldirektøren udtalt, at Aarhus Banegaardsforhold var de sletteste i Danmark, naar Hensyn toges til Byens Størrelse. Taleren havde imidlertid noget Haab om, at der i Aar vilde blive vedtaget en Lov om Banegaardsforholdenes Ordning. Ved Finanslovens Forelæggelse havde Finansministeren ganske vist anmodet Folketingets Medlemmer om at resignere med Hensyn til større Krav, men der var dog Forhold, hvor der ikke kunde resigneres. Allerede i 1908—09, da Loven var blevet forelagt, stod der i Beretningen, at Forholdene ved Aarhus Banegaard til Tider var ligefrem livsfarlige, men selvfølgelig var de nu endda værre. Der var saaledes al god Grund til at indsende den foreslaaede Skrivelse, som iøvrigt ikke gik nogen for nær, da den ikke udtalte sig om den ny Banegaards Beliggenhed, hvilken de sagkyndige selvfølgelig ogsaa bedst kunde bestemme.

M i k a e l J o h a n s e n fandt, at Staten, hvis de 32000 Kr. var blevet indbetalt, burde give Kommunen Renter af Beløbet, eftersom Staten vel nok havde gjort Pengene rentebærende i Nationalbanken eller i en af nødstedte Banker. Det forekom derfor Taleren rimeligt, at man bad om en Opgørelse og Udbetaling af Renter for de forløbne Aar.

F o r m a n d e n var bange for, at Staten ikke selv var paa det rene med, hvor de 32000 Kr.

var blevet af, saa der var næppe andet at gøre med Hensyn til Rentespørgsmaalet end at lade det indgaa som Led i Forhandlingerne.

M i k a e l J o h a n s e n spurgte, om Byen ikke havde Kvittering for Pengene.

S a m u e l s e n oplyste, at de 32000 Kr. var Kommunens Bidrag til Ekspropriationsudgifterne for den Jord, der var blevet erhvervet ud over det, Byen havde skænket. Pengene laa altsaa i Møller Weis's og andre Grundejeres Lommer.

M i k a e l J o h a n s e n vilde dog foreslaa, at man forlangte en Afregning.

Udkastet vedtoges.

5. (J. Nr. 9⁶—1913). Skrivelse fra Indenrigsministeriet om, at det Beløb, der af Kommunen indbetales til Statskassen som **Kvartergodtgørelse for Underofficerer** og ligestillede fra 1. April 1913 vil kunne nedsættes fra 4350 Kr. til 1600 Kr., og om, hvorvidt Byraadet har noget at erindre derimod.

Tiltraadtes.

6. (J. Nr. 380—1913). Andragende fra Aarhus Pleje- og Børnehjemsforening om at der tilstaa **Pleje-tilsynsdamerne fri Kørsel med Sporvognene** eller Vederlag derfor.

F o r m a n d e n meddelte, at Foreningen havde andraget Sporvejsselskabet om Frikort for Tilsynsdamerne, men at Selskabet havde afslaaet Andragendet. Foreningen anmodede nu Byraadet om enten at formaa Selskabet til at give de ønskede Frikort eller selv at give Damerne et aarligt Beløb paa i alt 100 Kr. til dermed at afholde Udgiften til Sporvejskørsel. Byraadet kunde naturligvis godt sende Andragendet til Selskabet, men dette maatte selvfølgelig være meget forsigtig med at tilstaa Frikort, saa Taleren vilde henstille, at

man i Stedet for gav Damerne en til Udgiften svarende Lønforhøjelse,

M i k a e l J o h a n s e n henstillede til Byraadets to Repræsentanter i Sporvejsselskabets Bestyrelse at udvirke, at Plejetilsynsdamerne fik fri Kørsel i Lighed med Menighedsplejens Søstre. De paagældende Damer udførte et stort Arbejde, og Selskabet betalte sig udmærket paa Grund af den fordelagtige Koncession, det i sin Tid havde faaet, saa det vilde kun være simpel Høflighed mod Byraadet at give Damerne Frikort.

S i m o n s e n anbefalede, at Plejetilsynsdamerne fik Lov til at benytte Sporvognene uden Udgift for dem selv. Damerne havde ret store Distrikter, saa det var ikke mere end rimeligt, at Byraadet søgte at lette dem Ulejligheden ved Udførelsen af deres samfundsnyttige Arbejde. Taleren vilde derfor anbefale, at Byraadet anmodede eller rettere krævede af Selskabet, at det gav de paagældende Damer et Frikort til deres Tjenestekøreture. Ganske vist havde Selskabet sagt Nej en Gang, men maaske vilde det tage mere Hensyn til Anmodningen, naar den kom fra Byraadet. Skulde der atter blive svaret Nej, burde Byraadet give hver af Damerne 25 Kr. til Sporvejskørsel. I denne Forbindelse vilde Taleren gerne omtale et andet Forhold vedrørende dette Plejetilsyn. Der var i disse Dage blevet ansat en ny Dame, og det Spørgsmaal trængte sig da frem, om ikke Byraadet, der lønnede Damerne, burde have nogen Indflydelse paa, hvem der blev ansat.

J. C. P e t e r s e n gjorde opmærksom paa, at Byraadet havde Indflydelse paa Valget af Tilsynsdamer derved, at det besatte 2 Pladser i Foreningens Bestyrelse. Taleren anbefalede dernæst varmt Byraadets Repræsentanter i Sporvejsselskabets Be-

styrelse at gøre deres Indflydelse gældende, saaledes at Tilsynsdamerne fik Frikort. Det var en i høj Grad filantropist Gerning, Damerne udførte, og der kunde næppe komme farlige Konsekvenser for Sporvejsselskabet ved at give dem Frikort.

Jakob Jensen var enig med Hr. Mikael Johansen i, at Sporvejsselskabets Koncession var udmærket for Aktionærerne, men han syntes dog, at det vilde være at gaa vel langt ned, hvis man vilde tigge Selskabet om Frikort til Tilsynsdamerne. Han vilde derfor henstille at lade Andragendet gaa til Budgetudvalget med Anmodning til dette om at overveje, om det ikke vilde være heldigst at forhøje Damernes Vederlag med 25 Kr.

Andragendet tilstilles Sporvejsselskabets Bestyrelse med Byraadets Anbefaling.

- 7. (J. Nr. 392—1913) Henstilling fra »Foreningen til Aarhus og Omegns Forskønnelse« om, at der ved Udarbejdelsen af Planerne for **Anlægget af den ny Skolebakke** maa blive gjort alt, hvad der med tilbørligt Hensyn til andre Interesser kan gøres for at bevare det karakteristiske Gadepartis Skønhed.

Formanden havde sat Skrivelsen paa Dagsordenen, for at Byraadet kunde blive gjort bekendt med den. Skrivelsen skulde nu blive tilstillet Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse, Brolægningsudvalget og Forskønnelsesudvalget.

P. Petersen spurgte, om det var en Byraadsbesluning at tillade Skolebakkens Sløjfning. Hvis dette ikke var Tilfældet, og Skolebakkens Ødelæggelse kunde hindres, vilde Taleren gerne være med dertil.

Formanden oplyste, at der ikke var vedtaget noget om, at Skolebakken skulde sløjfes,

men at Sløjfningen sikkert vilde blive nødvendig, naar Grundene mod Skolebakken skulde bebygges.

Møller ansaa det efter Overenskomsten af 1903 med Katedralskolen for givet, at Skolebakken maatte sænkes, efterhaanden som Grundene ud mod den blev bebygget. Iøvrigt mente han, at den ny Promenade vilde blive lige saa smuk som den gamle.

P. Petersen vilde meget beklage, om den gamle terrasseformede Skolebakke skulde forsvinde for en almindelig Gade.

Jakob Jensen oplyste, at det var mange Aar siden, at Gadelinie og Gadeprofil for Kystvejen var blevet vedtaget. Da Olufs Kirkegaard blev nedlagt, beklagede man sig ogsaa over, at det gamle skulde forsvinde, men nu maatte man dog frydes over det smukke Anlæg, der havde afløst den gamle Kirkegaard. Det samme vilde sikkert blive Tilfældet for Skolebakkens Vedkommende. For Resten kunde Taleren ikke se nogen Skønhed hverken ved Skolebakken eller det Liv, der rørte sig paa den. Endelig var det ogsaa umuligt at forbyde Mejlgades Grundejere at bebygge deres Grunde ud mod Skolebakken.

Skrivelsen toges til Efterretning.

8. (J. Nr. 395—1913). Indstilling fra Skovudvalget om, at **Lejemaalet for ca. 18 Td. Land af Marselisborgjorderne** mellem Skanderborg Landevej og Vejen til Fiskerhuset ikke fornyes, men at Arealet søges udlejet til Havebrug.

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 396—1913). Indstilling fra Brolægningsudvalget om Bevilling af 2000 Kr. til **Fornyelse af Bolværket langs Enkefru Hansens Ejendom i Mørksgade** samt om Bemyndigelse til snarest at lade Arbejdet udføre.

Magnus Nielsen mindede om, at der, da Kommunen gennembrød Mørksgade, blev en Jordrampe staaende langs Skomager Hansens Enkes Ejendom. Da man tænkte sig, at Grunden snart vilde blive bebygget, nøjedes man med at sætte et interimistisk Bolværk, og dette var siden flere Gange blevet istandsat. I Fjor havde Frosten imidlertid bevirket et saadant Sidetryk, at en Restauration atter var nødvendig, men da man forudsaa, at der ikke i en nogenlunde nær Fremtid vilde blive Tale om at bebygge Grunden, mente Brolægningsudvalget det bedst at sætte et Bolværk af Jernbetonpæle med Flager af Jernbeton. Denne Form vilde blive den billigste, da alle andre Konstruktioner vilde kræve større og dybere Udgravning. Desuden krævede den foreslaaede Konstruktion ingen Vedligeholdelse. Da det var uberegneligt, hvad Tid Jorden vilde skride, ønskede Udvalget gerne Bemyndigelse til at udføre Arbejdet snarest muligt, og det saa helst en Ekstrabevilling givet til Foranstaltningen. Iøvrigt var Sagen til Dels kædet sammen med Brolægningen i Frederiksalle, idet Udvalget ønskede at henstille, at Fortsættelsen af Brolægningen i denne Gade blev udsat til næste Aar, og at Udvalget fik Tilladelse til at bruge 2000 Kr. af det dertil bevilgede Beløb til Bolværket i Mørksgade.

Den begærte Bemyndigelse meddeltes.

10. (J. Nr. 362—1913). Indstilling fra Skoleudvalget om at **Kørebanen ud for Skolen i Frederiksalle** ved Gadens Brolægning forsynes med lyddæmpende Belægning.

Magnus Nielsen oplyste, at Træbrolægning vilde koste 14770 Kr., Asfalt 13510 Kr., Chaussebrolægning med Beton 9800 Kr. og almin-

delige Brolægning 9450 Kr. Der var ingen Tvivl om, at Støjen fra Kørselen paa Gaden var en Gene for Skolen, og Udvalget vilde derfor ogsaa gerne imødekomme den fra Skolen fremkomne af Skoleudvalget anbefalede Anmodning. Det billigste og mest reelle vilde være at anlægge Chaussebrolægning med Betonunderlag, og denne Brolægning vilde ogsaa være at foretrække, fordi det var meget farligt for de kørende at have anden Brolægning f. Eks. Asfalt eller Træ paa saa kort en Strækning. Desuden vilde Genen sikkert blive større ved saadan skiftende Belægning end ved ensartet Belægning. Da der vilde blive Betonunderlag, vilde Bekostningen heller ikke blive særlig stor, hvis man senere vilde lægge Asfalt. Udvalget henstillede ganske til Byraadet at vælge mellem de forskellige Belægninger. Selv foretrak Udvalget altsaa Chaussebrolægning, men det ønskede gerne, at selve Brolægningen i Frederiksalle blev udsat til næste Aars Budget og at anvende 2000 Kr. af det bevilgede Heløb til Bolværket i Mørksgade, saaledes som anført under den foregaaende Sag.

J a k o b J e n s e n anbefalede at følge Brolægningsudvalgets Forslag, hvorefter der dog vilde blive Chaussebrolægning ud for Skolen, hvilket var langt at foretrække fremfor almindelig Brolægning med Hensyn til Støj fra Kørsel.

Det vedtoges at udsætte Brolægningen af den paagældende Gadestrækning saaledes, at nærmere Forslag i saa Henseende vil fremkomme ved næste Budgetbehandling. Af det saaledes for indværende Regnskabsaar ledigblevne Beløb anvendes 2000 Kr. til den under Punkt 9 ommeldte Fornyelse af Bolværket i Mørksgade.

11. (J. Nr. 379—1913). Andragende fra Grundejere i **Sct. Paulsgades nordre Side** mellem Marselisborgalle og Sct. Pauls Kirkeplads om Tilladelse til at ombytte Træstakitterne foran Forhaverne med et ensartet Jernstakit.

Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa Indstilling om at bevilge Andragendet under Forudsætning af, at de bestaaende Servituter, sigtende til Gadens Udvidelse, opretholdes uforandret.

Indstillingen vedtoges.

12. (J. Nr. 237—1913). Indstilling fra Ligningskommissionen om Bevilling af det nødvendige Beløb til **Indretning af et Kartotek paa Skattekontoret** til Brug ved Udarbejdelsen af Skatteligningen m. v.

F o r m a n d e n oplyste, at Indstillingen fremkom efter Samvirken mellem Landsoverskatteraadet og Ligningskommissionen, og at den gik ud paa at indføre saakaldte Skattekort, hvorefter det vilde fremgaa, hvorledes det til enhver Tid forholdt sig med Skatteydernes Skatteforhold. Kartoteket vilde ikke blot finde Anvendelse ved selve Skatteligningen, men vilde ogsaa kunne bruges ved Udarbejdelsen af de kommunale Valglistes. Desuden vilde det være til Gavn for Forsørgelsesvæsenet og Politiet. Den anslaaede Udgift en Gang for alle vilde blive 1800 Kr. Dertil vilde komme en aarlig Udgift paa 14—1600 Kr. til Lønning af en Assistent, idet Ligningskommissionen ansaa det for nødvendigt i Anledningen at ansætte endnu en Assistent paa Skattekontoret. Da det drejede sig om en Nybevilling, maatte Sagen underkastes 2 Behandlinger.

M i k a e l J o h a n s e n anbefalede Forelaget, men henstillede at benytte Ekstraassistance, til

man var klar over, hvor stor den aarlige Udgift vilde blive. Dette havde Ligningskommissionen antagelig intet imod, da det syntes at skimtes i Indstillingen, at Kommissionen ikke var klar over, om man kunde nøjes med en enkelt Assistent. Selve Foranstaltningen fandt Taleren udmærket og troede, at den forøgede Udgift vilde komme ind flere Gange.

J a k o b J e n s e n tilraadede at følge Forslaget helt, saaledes at der straks blev ansat en Assistent.

P. J e n s e n bemærkede, at det første Arbejde med Kartoteket vilde blive betydeligt større end det senere tilbagevendende. Han støttede Hr. Mikael Johansens Forslag om foreløbig at benytte Ekstrahjælp og udtalte dernæst, at Kartoteket utvivlsomt vilde blive en stor Hjælp for Ligningskommissionen, særlig efter Nyvalg.

F o r m a n d e n fandt det rigtigst at overlade Afgørelsen af Spørgsmaalet om, hvorvidt der straks skulde ansættes en Assistent eller foreløbig benyttes Ekstrahjælp, til Kasseudvalget og Skattekontoret.

K j e l d S ø r e n s e n anbefalede, at der straks blev ansat en Assistent, da Kartoteket vilde give Arbejde hver eneste Dag.

J a k o b J e n s e n kunde godt følge Formandens Tanke om at overlade Afgørelsen af Ansættelse af en Assistent straks eller ej til Kasseudvalget i Forbindelse med Skattekontoret.

Indstillingen vedtoges.

13. (J. Nr. 373—1913). Andragende fra Viby Kommunes Gasværk om **Anbringelse af 4 à 5 Lygter paa Landevejen til Viby Skel.**

M ø l l e r forelagde Belysningsudvalgets Ind-

stilling, der gik ud paa, at Aarhus Kommune paa egen Regning nedlægger de nødvendige Gasledninger, opstiller 5 Lygter og holder disse i Drift, mod at Viby Kommune betaler en aarlig Afgift af 200 Kr. i 10 Aar samt forpligter sig til, naar det til sin Tid paa Grund af Regulering af de Mezasvej maatte vise sig nødvendigt at omlægge Gasledningerne, da at afholde Udgiften hertil. Han anbefalede dernæst Indstillingen, idet han bemærkede, at Udvalgets Standpunkt var ganske analogt med dets Standpunkt overfor det den 22. Maj bevilgede Andragende fra Aaby.

Indstillingen vedtoges.

14. (J. Nr. 249—1913). Besværing fra samtlige Husejere i Absalonsgade over Gadens mangelfulde **Kloakforhold**.

Magnus Nielsen bemærkede, at Sagen ikke var af ny Dato, men havde været fremme for et Aars Tid siden. Udvalget havde da forelagt Plan til Afvanding af det vestlige Frederiksbjerg, og det indtil nu udførte af Planen var vel tilstrækkelig under almindelige Forhold, hvorimod det havde vist sig, at Vandet under stærke Regnskyl satte ind i Kælderne i Absalonsgade. Udvalget indstillede derfor nu, at 2. Del af Projektet, hvoraf 1. Del altsaa allerede var udført, blev udført. Den 3. Del vilde komme af sig selv, naar Statsbanerne tog fat paa Arbejderne i Mølleengen. Endvidere foreslog Udvalget Bevillingen henvist til det kommende Budget.

Sagen henvistes til Budgetbehandlingen.

15. (J. Nr. 2⁵⁹—1913). Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens § 21** for Ejendommen Mejl-gade 4.

Anbefaledes.

16. (J. Nr. 2⁵⁷—1913). Andragende om **Dispensation**

fra Bygningslovens § 21 og Bygningsvedtægtens §§ 17 og 19 for Ejendommen Skolebakken 5.

Anbefaledes.

17. (J. Nr. 2⁵⁸—1913). Andragende om **Dispensation fra Bygningsvedtægtens § 19** for Ejendommen Østboulevard 15.

Anbefaledes.

